

**De Prima Scribendi Origine Et Vniversa Rei Literariæ
Antiqvitate**

Hugo, Hermann

Antverpiæ, 1617

Cap. VIII. De quadruplici scribendi modo: Hebræo vetere, Hebræo nouo,
seu Græco & Latino vetere; Communi nostro, Syriaco, Indico, Sinico,
Æthiopico. Hîc ostensum quomodo excogitari possent modi ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71265](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71265)

His ambobus respondet O Latinorum. Aufonius:

Ω quod & OY Græcum, compensat Romula vox O.

Υ *Ψ* *ϒ* *β* *ν*. Pythagoræ biuium dicta, à ramosis brachiis. Aufonius:

Pythagoræ biuium ramis pateo ambiguis Y.

V, Latinis propria litera; vt Aufonius notauit:

Cecropis ignota notis ferale sonans V.

De hac Priscianus: V loco consonantis posita, eandem prorsus in omnibus vim habuit apud Latinos quam apud Aeoles Digamma F.

CAPVT VIII.

De quadruplici scribendi modo. Primo, à dextrâ ad læuam in latum. Secundo, à læuâ ad dextram in latum. Tertio, à læuâ ad dextram, & rursus contrâ per versus. Quarto, à summo sinistro latere chartæ in imum versus dextram sine regressu.

IN planâ tabellâ aut chartâ per lineas rectas, modi scribendi fingi possunt omnino viginti-quatuor: octo in latum, octo in longum, octo in diametrum.

Primus, à summo dextro ad læuum in latum, qui est vetus Hebræorum. Secundus, à lauo summo ad dextrum in latum, qui iam est ferè omnium, præterquam Hebræorum & Sinensium. Tertius, ex vtroque mistus, sed à læuâ incipiendo; qui fuit recentior Hebræorum, & antiquus Græcorum ac Latinorum. Quartus, ex vtroque item mistus, sed à dextrâ incipiendo. Quintus, ab imo dextro ad læuum, in latum. Sextus, ab

imo

imo sinistro ad dextrum in latum. Septimus, ex utroque mistus, sed à læuâ incipiendo. Octauus, ex utroque item mistus, sed à dextrâ inchoando. Nonus, à summo latere dextro in imum: Decimus, à summo sinistro in imum; sed hi ambo lineis perpendicularibus; qui postremus est Indorum, Sinarum, & Æthiopum. Undecimus, à summo latere dextro in imum, & rursus ab imo ad summum. Duodecimus, à summo sinistro latere in imum, & rursus ab imo in summum versus, qui est Gothorum. Decimus tertius, ab imo dextro ad summum: Decimus quartus, ab imo sinistro ad summum; & hi ambo per lineas perpendiculares. Decimus quintus, ab imo dextro in summum, & rursus à summo in imum per versus. Decimus sextus, ab imo sinistro in summum, & rursus à summo in imum per versus. Decimus septimus, ab angulo dextro summo in imum sinistrum, lineâ diametrali. Decimus octauus, ab angulo summo sinistro in imum dextrum, lineâ item diametrali. Decimus nonus, ab angulo dextro in imum, & ab imo in summum rursus per versus. Vigésimus, ab angulo sinistro in imum, & rursus ab imo in summum. Vigésimus primus, ab imo angulo dextro in summum sinistrum, lineâ diametrali. Vigésimus secundus, ab imo angulo læuo in summum dextrum, lineâ diametrali. Vigésimus tertius, ab imo dextro in summum sinistrum, & rursus à sinistro diametraliter in summum dextrum. Vigésimus quartus, ab imo sinistro in summum dextrum, & à dextro rursus in imum sinistrum diametraliter.

Ex his viginti quatuor reperio quatuor tantum
fuisse

fuisse usurpatos; primum, secundum, tertium, & decimum: & sunt sanè inter hos etiam modos aliqui valdè incommodi, ut mirer vel quatuor diuersos potuisse placere gentibus diuersis.

Primus omnium & antiquissimus est, Hebræorum vetus à dextrâ ad leuam lineâ rectâ in latum. horum enim cùm primæ sint literæ, oportet & scribendi modum esse primum: quod eò facilius credendum est, quòd modus ille incommodior atque imperfectior est; & prima quæque solent esse incultissima maximeque rudia. Etiam si enim Hebræorum Rabbini gloriantur, se imitari cælorum motum scribendo à dextro in sinistrum; non tamen eâ gratiâ efficiunt, modum illum scriptionis esse laudandum; quando & ita literæ scriptæ calamo ac manu leguntur, quæ nobis ob oculos contemplandæ relinquuntur, cùm à læuo ordinur scriptionem; & omnium animantium item primus ac naturalis motus extorsum explicatur, & cetera opera quoque extento brachio, non retracto inchoantur; quando denique Hebræi ipsi singulas literas inter scribendum inchoant à latere læuo in dextrum, etiam si adiunctionem literarum ad literas ducant à dextro in sinistrum, ut acutè obseruarunt Angelus Roccha in Biblioth. Vatic. & Iul. Scaliger li. 1. De caus. ling. Lat. c. XLVI. qui tamen illud suo pte ingenio ridiculè affingit Hebræis, eò ita eos scribere cœpisse, quòd prius texturam inuenerint quàm scripturam: textores verò primum trame filum introrsum iaciant, coacti, nō naturâ; quoniam dextrâ manu cùm incipiunt, & sinistra operam vicissim petunt, sic motus fuit auspicandus. Cedò enim Scaliger, si coacti ita

tra-

tramam iaciunt, quia sinistrâ eam reiaculari debent, cur quando sinistrâ ad scribendum opus non est, manum liberè non explicant extrorsum à lauo in dextrum? Insignis etiam hac in re est Goropij fabella, qui libro tertio extremo Hieroglyphicôn, ait, à Cadmo Hébræos ita primùm doctos esse præposterè scribere, eâ causâ, vt discerent aliquando hac suâ scribendi incommodissimâ ratione, Cimbro (à quibus literas nempe acceperant) in literarum quoque scribendarum modo esse imitandos. Egregiam, ita me Deus amet, diuinationem!

Nec pueri credent, nisi qui nondum asse lauantur.

Porrò hanc scribendi rationem Ægyptij ab Hébræis accepere, vt Herodotus testatur lib. II.

Hébræorum modo veteri proximè, nisi fallor, successit modus quem suprâ numerauimus tertium: is nempe qui à lauâ in dextram, & rursus à dextrâ in lauam tendit per versus; quem Nauclerus volumine primo, generatione LIV. scribit Hébræis traditum esse ab Esdrâ scribâ, quem Græci, auctore Pausaniâ libro V. vocarunt *βασποφνδόν*, eâ re, quòd boues inter arandum ab extremo sulco conuertantur in proximum ab eodem latere: atque hinc, vt id credam, etiam vehementiùs adducor, quòd Cadmo literarum apud Græcos inuentori, dum Bœotiam conderet, bos occurrerit, quem Græci *ἄλφα* appellant, à quo primæ literæ nomen *ἄλφα* imposuit: ergo & à bouum in arando more morem induxerit scriptio- nis, quæ stylo velut aratro fiebat in cerâ: hic autem modus à Græcis deinde venerit ad priscos Latinos; de quibus ita Isidorus libro VI. cap. XIV.

Versus

80 DE PRIMA SCRIBENDI ORIG.

Versus vulgò vocati sunt: quia sic scribebant antiqui sicut aratur terra; à sinistra enim ad dextram primùm deducebant stylum, deinde conuertebantur ab inferiore, & rursus ad dextram versus; quos & hodie rustici versus vocant.

Tertius scribendi modus est à læuâ in dextram, sine retrogressionem ad læuam. Hic iam communis est plurimarum gentium, quia commodissimus & decentissimus: cùm enim omnem literarum, etiam apud Hebræos, virgule ita inchoentur, decet totam scriptionem ita perfici, vt eadem sit ratio totius & partium.

Quartus scribendi modus est Syrorum, Indorum, Æthiopum, & Sinensium. De Syris Andreas Mafius in Grammat. Syriacâ: *Syri non à dextrâ ad sinistram versus ducunt manum, vt Iudæi faciunt, cùm scribunt: sed eam ex aduerso positam reducunt sensim ad se per chartam transuerso situ collocatam; propterea quòd sic commodius aptiusq; ipsorum litera formantur; ceteroqui legendi ratio prorsus eadem est quam Hebræi tenent.* Igitur Syri lectionem incipiunt à literâ quæ in scriptione erat summa; eamque faciunt esse in latere dextro, vertendo chartam dum legunt. De Indis ita Poggius lib. iv. De fortunæ varietate: *Scribunt Indi, non vt nos aut Hebræi, in latus dextrum aut sinistrum, sed à summo ad imum ducentes calamum, lineâ nempe perpendiculari.* Non explicat Poggius in quod latus faciant linearum ad lineas adiunctionem; at certum quòd versus dextrum: nam id de Sinensibus apertè scribit Nicolaus Trigaultius Belga è Societate nostrâ, Sinicæ Expedition. lib. i. cap. v. *Sinica scriptionis situs, inquit, è diametro nostræ aduersarius*

sarius est; nam ad dextram à summo in imum dicunt manum, nos à sinistrâ ad dextram in latum. progredimur. Denique de Æthiopibus circa Meridionales insulas narrat Diodorus Siculus libro 111. cap. x111. Non scribunt per latus, ut nos, sed à superiori parte lineâ rectâ ad inferiorem. Hunc scribendi modum Græci appellarunt Τάποcon, auctore Festo: Τάποcon, inquit, Græci soliti sunt appellare genus scribendi deorsum versus, ut nunc dextrorsum scribimus. Sed quid verbi sit Τάποcon, non miror vel à doctioribus ignorari, & præteriri à Tiracuello in Notis Alexandri Neapolitan. lib. 11. cap. xxx. quando ita variè legitur in diuersis exemplis apud Festum, ut monet Dionysius Gothofredus; Tahenpocon, Tempèron, Tempoccon, Taempoton, Tampercon, Taencopon, Taenpton. Quis nõ rideat hæc monstra verborû?

Quintus scribendi modus falsò tribuitur Gothis à Theodoro Zvvingero lib. 1. volum. 1v. vbi sic scribit ex Olao Magno: Secundùm longitudinem à summo ad imum, & hinc rursus ascendendo, veluti per spiras (quales sol annuo motu per Zodiacum facere dicitur) scripserunt Gothi veteres in saxis vetustissimis, qua etiamnum extant. Sed nusquam hoc scribit Olaus. Sunt enim tantùm hæc eius verba lib. 1. cap. xxxv1. ex Ioannis Magni De Gothis lib. primo cap. vi1. Longè ante inuentas literas Latinas, Aquilonaria regna suas literas habuerunt. cuius rei indicium præstant eximie magnitudinis saxa, veterum bustis ac specubus apud Gothos affixa. His itaque (ut in historiâ charissimi fratris mei Ioannis Magni antecessoris Archiepiscopi Vpsalensis libro 1. cap. 7. habetur) apicibus res gestas lapidibus imprimentes, sempiterna memoria tradiderunt. Ioannes

verò Magnus tantùm hæc ampliùs addit : *Hæc saxa literarum formis inscripta, persuadere possint, quòd ante vniuersale diluuium, vel paullo pòst ibi erecta fuissent.* neque toto reliquo opere de Gothis, mentionem facit literarum. Certissimò autem lapsum esse Zvvingerum ostendit Bonauentura Vulcanius libello De literis Getarum seu Gothorum, vbi omnes eorum inscriptiones scripte sunt à læuâ ad dextram in latum, more nostro vulgari; nulla omnino à summo in imum per versus. Quamquam non miror hîc hallucinatum esse Zvvingerum, qui eodem loco grauissimè etiam aberrauit in voce Tapocon, asserens eum esse modum quo Hebrei scribunt à dextrâ ad læuam.

Tabulam hîc appendo, quòd faciliùs variè illæ scribendi rationes capiantur.

VIGINTI QVATVOR
SCRIBENDI
MODI.

A SVMMO SINISTRO AD DEXTRVM IN LATVM.
A SVMMO SINISTRO AD DEXTRVM ET PER REGRES-
SVM DA.TXED A MVZ

MVTAL NI MVTALINIS DA OBTXED OMMVZ A
- SVZ TE MVTALINIS DA OBTXED OMMVZ A
SVS AD DEXTRVM.

A SVMMO SINISTRO PERPENDICVLARTTER
MVMVS DA SVSRVTE
A SVMMO SINISTRO AD IVM
DORF SINISOMI BA

MVTALINIS DA OBTXED OMMVZ A
- SVZ TE MVTALINIS DA OBTXED OMMVZ A
SVS AD DEXTRVM.
MVTAL NI MVTALINIS DA OBTXED OMMVZ A
- SVZ TE MVTALINIS DA OBTXED OMMVZ A
SVS AD DEXTRVM.

A SVMMO DEXTRO PERPENDICVLARTTER
MVMVS DA OBTXED OMMVZ A
A SVMMO DEXTRO AD IVM
MVMVS DA SVSRVTE
MVTALINIS DA OBTXED OMMVZ A
- SVZ TE MVTALINIS DA OBTXED OMMVZ A
SVS AD DEXTRVM.

AB IMO SINISTRO AD DEXTRVM IN LATVM.
AB IMO SINISTRO AD DEXTRVM ET PER REGRES-
SVM DA.TXED A MVZ

MVTAL NI MVTALINIS DA OBTXED OMMVZ A
- SVZ TE MVTALINIS DA OBTXED OMMVZ A
SVS AD DEXTRVM.
MVTAL NI MVTALINIS DA OBTXED OMMVZ A
- SVZ TE MVTALINIS DA OBTXED OMMVZ A
SVS AD DEXTRVM.

Hac
quod
uis-
en-
um
ius
ubi
euâ
ulla
im-
ge-
ra-
um
lla